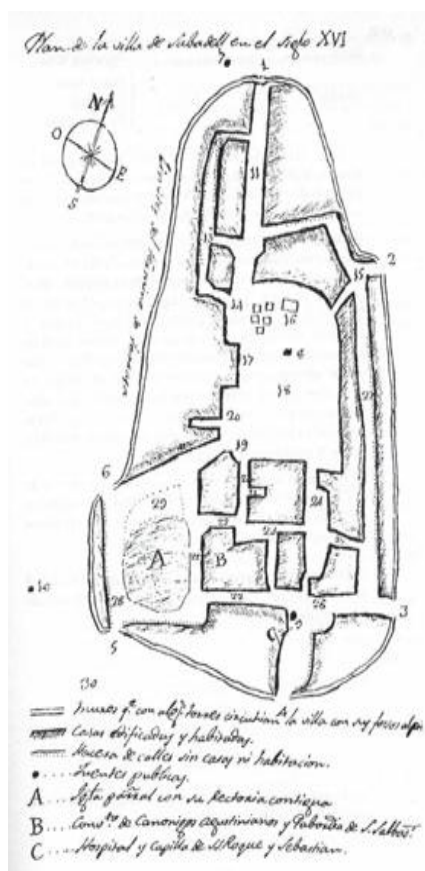

PROVEÏMENT DE CARN I INDUSTRIALITZACIÓ

Abans de l'existència de l'escorxador tal com el coneixem ara, durant els segles XIV i XV, a la vila de Sabadell eren els mateixos carnisers qui sacrificaven els animals per ser despatxats a les taules de carn emplaçades al voltant de la plaça Major, les quals eren de titularitat senyorial feudal. Ben aviat el Consell de la vila reial de Sabadell, a partir del segle XVI, va anar rescatant aquest dret senyorial sobre la carn, el qual considerava bàsic per als veïns, i esdevenia un bé propi del Comú, juntament amb la fleca, el pallol, la taverna i l'hostal. D'aquesta manera, les taules de carnisseria passaven a ser gestionades pel Consell, el qual es feia responsable de vetllar perquè la població tingués al seu abast productes bàsics per a l'alimentació. Al document anomenat taba s'establien les condicions de l'arrendament dels béns propis, entre ells el de la carn, que normalment es feia per un any. El Consell treia a subhasta l'arrendament amb l'objectiu principal de vetllar per la qualitat i preu de la carn de cara al consumidor. El 1575, i perquè el carnisser de la vila pogués tenir el seu bestiar a l'abast, es basteixen els corrals del carrer de la Borriana, on també se sacrificarà. L'any 1727 s'hi afegirà una casa al carrer de Manresa, on a més de despatxar-hi carn es degollarà bestiar.

Amb la industrialització, l'any 1877, la vila de Sabadell obté d'Alfons XII el títol de ciutat. Aquells primers paraires del segle XVI s'havien anat transformant en fabricants de teixits de llana i, amb ells, Sabadell anava creixent fins a assolir la xifra de més de 20.000 habitants a començament del segle XX. També és en aquest segle (XIX) quan comencen a fer-se presents els nous coneixements en ciència i tecnologia dels aliments, cosa que va portar a un increment progressiu de les mesures de protecció i es va capir la importància d'establir sistemes d'inspecció i control alimentari, per part de l'Estat, a fi de garantir la salut pública. Així doncs, a partir del 1834 es promovia des de l'Estat la construcció d'edificis especials als pobles o viles principals on hi havia gran consum de carn i fos possible el cobrament dels impostos corresponents. És a dir, els escorxadors. Els vells corrals de la Borriana es trobaven ara al bell mig d'una població que anava creixent. Les queixes dels veïns i la manca de salubritat van obligar a cercar un lloc per sacrificar bestiar més d'acord amb les necessitats de la vila i la nova normativa liberal. Era l'escorxador del camí de Sant Pau i corria l'any 1845. Uns anys més tard, el 1866 es començava a bastir un nou escorxador a la Cobertera, al carrer de Bonavista, damunt de la riba del riu Ripoll, el qual tindrà un llar recorregut –més de cent anys! Tot això coincidia amb el creixement industrial de la ciutat.

Vila de Sabadell segle XVI, segons Bosch i Cardellach

Consum de Carn a final segle XVIII a la vila

Any	Caps	Pes
1788	1792	27.743 lliures 1 terça
1789	1759	36.511 "
1790	1848	31.388 " 1 "
1791	1785	31.205 " 2 terces
1792	1826	32.981 " "

1 lliura carnissera= 1.200 grams

1 terça= 400 grams

3 unces= 100 grams

33.291, 43.813, 37.665, 37.446,8 i 39.578 l'equivalent en quilos respectivament

Habitants Sabadell segle XVIII-XIX

1787	2.212
1824	4.190
1850	10.197
1860	14.240
1877	18.117
1887	19.645
1900	23.294

Ciutats catalanes ordenades de més grans a més petites a final segle XIX

Barcelona	533.000
Tarragona	26.281
Reus	26.220
Tortosa	24.306
Sabadell	23.294

Habitants Sabadell segle XX

1910	28.125
1914	32.398
1939	49.953
1950	59.494
1955	78.761
1960	105.152
1965	135.052
1970	159.408
1986	185.960
2013	207.649

DE LES TAULES DE CARNISSERIA A L'ESCORXADOR

- 1373-1401, taules de carn del mercat de la plaça Major de la vila
- 1531, i durant tot el cinc cents, el Consell rescata la plena titularitat de les taules de carnisseries, de les mans de senyors feudals. Estructuració i arrendament a través de la taba
- 1575: corrals de la Borriana, també si sacrifica
- 1727: casa al carrer de Manresa (Jonc), carnisseria i degollador de bestiar fins 1832
- 1817: s'autoritza la venda lliure de carn. Conviu, però, amb la regulació a través de les tabes.

REIAL DECRET DE 20 DE GENER de 1834

- 1845: escorxador del camí de Sant Pau
- 1866: escorxador de la Cobertera (Bonavista)
- 1987: escorxador al carrer de Costa i Deu
- 1991: homologació de l'escorxador a la normativa europea

**FINS EL 1997 LA TITULARITAT ÉS DE L'AJUNTAMENT, EL 1998
PASSA A SER SOCIETAT PRIVADA MANTENINT EL SERVEI D'ESCORXADOR**

BIBLIOGRAFIA ESCOLLIDA

ALAVEDRA BOSCH, Josep (2015), *Del «matadero» a l'escorxador. Apunts per a una història de l'escorxador de Sabadell*, Sabadell: Via Gràfica.